

Enpresaren Ekonomia

- BATXILERGOA
- LANBIDE HEZIKETA
- GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

**Unibertsitatera
Sartzeko Ebaluazioa**

UPV/EHU

2017

**Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu.
Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.**

A AUKERA

A1. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2 puntu.

Irakur ezazu testua, eta erantzun galderei:

FERRARI % 15 GORA BURTSA-ESTREINALDIAN

Italiako Ferrari automobil-marka asteazken honetan hasi zen kotizatzen Wall Street-eko burtsan, eta haren **akzio**en balioak % 15,3 egin zuen gora. Oinarrizko prezioa 52 dolarrean zegoen ezarrita (46 euro gaur egungo kanbio-tasan).

RACE sinboloarekin kotizatzen du Ferraririk. Burtza-estreinaldiaren aurretik, haren sozietate nagusi den Fiat Chrysler Automobile-k 17,17 milioi akzioen salmenta-eskaintza publiko bat egin zuen. Akzio kopuru hori Ferrariren **kapital soziala**ren % 10 da.

Burtsan kotizatzen hasita, luxuzko kirol-automobilen erreferentziatzko ekoizleak, Ferrari NVk, utzi egingo dio FCAREN eskuetan bakarrik egoteari, nahiz eta FCAk akzioen % 90 bere esku izango dituen.

Eskaintza publikoaren ostean geldituko zaion % 80ko partaidetza bere akzionistei transferitzeko asmoa du **holdingak**.

Abiaduraren italiar ikonoak daraman **estrategia**-aldaketaren helburua FCAk duen zorra murriztea da, hala "**finantzaketa-iturrietara** erraz iristeko" eta inbertitzaileentzat erakargarriago gertatzeko, batez ere Estatu Batuetan, non marka honek merkatu-kuota "handi eta garrantzitsuenetako" bat duen.

Dena dela, eragiketa ez da arriskurik gabea Enzo Ferrari Alfa Romeo umil baten pilotuak sortutako enpresarentzat. Konpainiak ohartarazi du jaulki berri duen akzioen eskaintza publikoaren aurretik ez dela inoiz egon burtsa-merkatuaren mende eta ezin duela aurreikusi zenbaterainokoa izango den inbertitzaileen interesa.

Galderak:

- Defini itzazu letra lodiz nabarmenduriko terminoak.
- Azaldu zertan diren berdinak eta zertan desberdinak akzioak eta partaidetzak.

A2. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2 puntu.

Enpresa batek diru-zorroak saltzen ditu, eta mugimendu hauek erregistratu ditu apirilean biltegian:

04/02: Hasierako izakinak: 3.000 unitate, 4 €/u.

04/09: Erosketak Marko hornitzaileari: 2.000 unitate, 3 €/u.

04/10: Erosketak Lira hornitzaileari: 3.000 unitate, 3,2 €/u.

04/13: Salmentak Florin bezeroari: 5.500 unitate 3,8 €/u.

04/20: Salmentak Florin bezeroari: 2.500 unitate 3,9 €/u.

04/30: Erosketak Lira hornitzaileari: 4.000 unitate, guztira 14.000 € ordainduta.

Aurreko datuak aintzat harturik, bete ezazu apirileko biltegi-fitxa FIFO eta batez besteko prezio haztatuaren (BPH) metodoak erabiliz, eta kalkula itzazu bukaerako izakinak eta izakin horien balioa.

A3. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2 puntu.

Enpresa baten ondarea elementu hauek osatzen dute:

1. Kapital soziala.....	??????
2. Eraikinak	50.000 €
3. Jesapenak.....	8.000 €
4. Izakinak.....	12.000 €
5. Ogasun publiko hartzekoduna	6.000 €
6. Bezeroak.....	9.000 €
7. Altzariak	20.000 €
8. Kutxa.....	1.000 €
9. Erreserbak	7.000 €
10. Bankuak.....	4.000 €
11. Kreditu-erakundeekiko epe luzeko zorrak.....	40.000 €
12. Garraio-elementuak	5.000 €
13. Hornitzaileak	10.000 €

Aurreko datuak kontuan hartuta,

- Egin ezazu enpresaren egoera-balantzea.
- Kalkula ezazu errotazio-funtza (maniobra-fondoa), eta interpreta ezazu grafiko batez lagunduta.

A4. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2,5 puntu

Enpresa batek, iaz, bere produktua egiteko, biltegian 1.000.000 €-ko lehengaien izakinak eduki zituen batez beste (magnitude hori erosketa-prezioaren arabera balioetsirik dago). Erositako lehengaien bolumena 12.000.000 € izan zen. Salmenta-bolumena, produktuen salmenta-prezioaren arabera balioetsirik, 40.000.000 € izan zen eta, batez beste, bezeroek enpresarekin 1.000.000 €-ko zorra izan zuten. Enpresa horri dagozkion beste zenbait datu, guztiak ere kostuaren arabera balioetsirik, hauek dira:

- Fabrikazio-bidean dauden produktuen batez besteko balioa: 1.000.000 €
- Produktu amaituen batez besteko izakinak biltegian: 1.000.000 €
- Urteko ekoizpenaren balioa: 20.000.000 €
- Urteko salmentak: 36.000.000 €

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
EBALUAZIOA

2017ko EKAINA

ENPRESAREN EKONOMIA

EVALUACIÓN PARA EL ACCESO A
LA UNIVERSIDAD

JUNIO 2017

ECONOMÍA DE LA EMPRESA

Kalkula ezazu enpresaren batez besteko heltze-aro finantzarioa, kontuan harturik hornitzaileen batez besteko saldoa 2.000.000 € izan zela eta erositako lehengai guztiak kontsumitu zirela. Azaldu ezazu emaitza.

A5. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 1,5 puntu

Erantzun test motako 5 galderari. Hiru erantzun daude aukeran, baina erantzun zuzen bat baino ez dago. Guztiei zuzen erantzunez gero, **1,5 puntu** lortuko dira. Erantzun zuzen bakoitzari 0,3 puntu emango zaizkio; erantzun desegoki bakoitzeko ez da punturik kenduko, eta galderarik erantzun gabe utziz gero ere ez da punturik kenduko. Idatzi erantzun zuzena erantzunen orrian.

1. Zerga bat progresiboa da, baldin eta hau betetzen bada:
 - a. Zerga-oinarririk txikiena duena da gehien ordaintzen duena.
 - b. Kuota zerga-oinarriarekiko alderantziz proportzionala da.
 - c. Zerga-tasa zerga-oinarriaren noranzko berean aldatzen da.

2. Enpresa bat non kokatuko den baldintzatu dezakeen faktore bat hau da:
 - a. Lurzoruaren (orubearen) kostua.
 - b. Enpresaren izaera juridikoa.
 - c. Enpresako bazkideen bizilekua.

3. Zenbait inbertsio-proiektu aukeran izango bagenu, BEG irizpidea aplikatuz (BEG, balio erantsi garbia), hau aukeratuko genuke:
 - a. BEG handiena ematen duen proiektua.
 - b. BEG txikiena ematen duen proiektua.
 - c. BEGa zero izatea dakarren proiektua.

4. AK SA enpresak inbertsio bat egin nahi du. Hasierako diru-jartzea 75.000 € da, eta kaxa-fluxu garbi hauek izango ditu: 10.000 €, lehenengo urtean; 20.000 €, bigarrenetan; 45.000 €, hirugarrenean; eta 25.000 €, laugarrenean. Zein da inbertsio horren berreskuratze-epea?
 - a. 4 urte
 - b. 3 urte
 - c. 2 urte

5. Langabezia-tasa % 24 izateak hau esan nahi du:
 - a. Langabeen kopurua landunen kopurua baino % 24 txikiagoa dela.
 - b. Herrialdeko biztanleen % 24k ez duela lanik egiten.
 - c. 100 pertsona aktibotik 24k ez duela lanik eta ez duela lanik aurkitzen.

B AUKERA

B1. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2,5 puntu.

Elhuyar argialetxeak, maiatzean, 32.000 kirol-aldizkari ekoitzi ditu, eta 104.000 €-ko diru-sarrerak lortu ditu aldizkari horiek salduta. Kopuru hori ekoitzi eta saltzeak, 30.000 €-ko kostu finkoak izateaz gain, 40.000 €-ko kostu aldakor totalak ekarri dizkio. Aurreko datu horiek guztiak kontuan hartuta, erantzun galdera hauei:

- Kalkulatu ekoizpen-prozesu horren errentagarritasun-ataria, eta azaldu haren esanahia
- Zein da 32.000 aldizkari horiek saltzearen emaitza?
- Irudikatu grafikoki aurreko bi egoerak.
- Demagun editorial horrek 10 langile dituela maiatzean eta langile bakoitzaren lanegunak 20 izan direla, 7 lanordukoak bakoitza. Zein izan da enpresa horretako hilabete horretako lanaren produktibitatea? Eta produktibitate osoa edo globala? Azaldu emaitzak.
- Demagun kirol-aldizkariaren merkatuan, maiatzean, 160.000 ale saldu direla. Zer merkatu-kuota lortu du argialetxeak hilabete horretan? Azaldu emaitza.

B2. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 2 puntu.

UMOTI SA enpresak lantegi berri bat eraiki nahi du, eta A eta B inbertsio-proiektuen artean aukeratu behar du:

A proiektuak ezaugarri hauek ditu:

Hasierako kostua	25.500 €
Urteko diru-sarrerak	23.200 €
Urteko ordainketak	10.800 €
Hondar-balioa	3.800 €
Iraupena	4 urte

B proiektuak honako hauek:

Hasierako kostua	45.500 €
Urteko kostu finkoak	12.000 €
Unitate bakoitzeko salmenta-prezioa	51 €
Unitate bakoitzeko kostu aldakorak	26 €
Iraupena	3 urte
1. urteko salmentak	1.400 unitate
2. urteko salmentak	1.100 unitate
3. urteko salmentak	1.200 unitate

Inflazio-tasa metatua % 3 baldin bada eta enpresak, inflaziorik gabe, eskatzen duen gutxieneko errendimendua % 6 baldin bada,

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
EBALUAZIOA

2017ko EKAINA

ENPRESAREN EKONOMIA

EVALUACIÓN PARA EL ACCESO A
LA UNIVERSIDAD

JUNIO 2017

ECONOMÍA DE LA EMPRESA

kalkula itzazu hauek:

1. Zein da inbertsiorik egokiena balio eguneratu garbiaren (BEG) irizpidearen arabera? Arrazoitu erantzuna.
2. Eta inbertsio bakoitzaren berreskuratze-epearen (Pay Back) irizpidea erabiliz, zein da egokiena? Arrazoitu erantzuna.
3. Bi irizpideetatik, zein da egokiena? Zergatik?

B3. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 4 puntu.

2016ko abenduaren 31n, bainujantziak egin eta saltzen dituen IGERIKETA SA enpresaren ondarea elementu hauek osatzen dute:

1. Enpresak bere jarduerarako duen lokalak	100.000 €
2. Bulegoan bertan ordainketa txikiak egiteko txanpon eta billeteak	150 €
3. Bainujantziak josteko makinek	15.000 €
4. Bulegoko altzariek	7.000€
5. Bulegoan dituen ordenagailuek (haietatik 500 € programa informatikoei dagozkie)	4.000 €
6. Biltegian gordetako lehengaiak	5.000 €
7. Makinen saltzaileari 2 urteko epean ordaintzeko zorra	3.000 €
8. Bainujantziak garraiatzeko furgonetak	13.000 €
9. Kutxa Banki 4 urteko epean ordaindu beharreko mailegua	120.000 €
10. Biltegian salmentarako prest dauden bainujantziak	3.000 €
11. Kutxa Banken kontu korronteko saldoa	2.000 €
12. Lehengaiak saldu zizkion saltzaileari zor dizkio	2.000 €
13. Ogasun Publikoarekin, BEZa dela eta, zorra	1.000 €
14. Gizarte Segurantzarekin zorra	1.500 €
15. Denda batek zor dizkio Igeriketa SARI bainujantzien erosketagatik	3.000 €
16. Ibilgetuaren amortizazio metatua	4.000 €
17. Bezeroei kobratu behar dizkien merkataritza-efektuen balioa	1.850 €
18. Enpresaren kapital soziala	???

Hau eskatzen da:

- a) Enpresaren balantzea ondare-masatan sailkatuta aurkeztea.
- b) Errotazio-funtsa edo maniobra-funtsa kalkulatzeko eta emaitza aztertzea.
- c) Enpresaren finantza-egoera aztertzea, ratio hauek erabiliz:
 - Ibilgetua.
 - Altxortegia.
 - Likidezia.
 - Finantza-autonomia.
 - Zorpetze osoa.

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
EBALUAZIOA

2017ko EKAINA

ENPRESAREN EKONOMIA

EVALUACIÓN PARA EL ACCESO A
LA UNIVERSIDAD

JUNIO 2017

ECONOMÍA DE LA EMPRESA

B4. GALDERA: Gehieneko puntuazioa: 1,5 puntu.

Irakur ezazu testua, eta erantzun galderei:

Igogailuen sektorean, munduko handienekin lehiatzen ari da azken urteetan Orona euskal **kooperatiba**. Lehia horretan indartzeko, beste urrats bat egin du, eta bi **enpresa** bereganatu ditu, European duen **merkatu-kuota** indartzeko: EST Ascenseurs erosi du Frantzia, eta Heis 1 Group Norvegian.

Galderak:

- a) Defini itzazu letra lodiz nabarmenduriko terminoak.
- b) Enpresa-hazkunderako zer modu ezagutzen dituzu? Modu horietako zein erabili du Oronak, testu horren arabera?

2017

BILTEGI-FITXA

BALORAZIO-IRIZPIDEA:

ARTIKULUA:

DATA	DESKRIPZIOA	SARRERAK			IRTEERAK			IZAKINAK		
		Kantitatea	Prezioa	Balioa	Kantitatea	Prezioa	Balioa	Kantitatea	Prezioa	Balioa

IZAKINEN BALIOA:
UNITATE KOPURUA:

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

ENPRESAREN EKONOMIA

Ikasleari ariketa bakoitzean bi aukera ematen zaizkio, A eta B. Bi aukerek 4 edo 5 galdera dituzte. Galderak balioesteko, Eusko Jaurlaritzaren otsailaren 3ko 23/2009 DEKRETUAn ekonomia- eta enpresa-gaiekin lotuta eta eskumen gisa azaltzen diren helburuak betetzen diren ala ez ebaluatuko dute zuzentzaileek.

A AUKERA

Bi aukeretan lehenak ekonomiako dibulgazio-testu bat du, komunikabide sozialetatik jasotakoa, eta edukia eta testuko termino tekniko batzuk ulertzea eskatzen da. Galderetan, termino batzuen esanahia aurkeztutako testuaren testuinguruan azaltzea eskatzen da, edo, bestela, testuari lotutako argudio ekonomikoren bat azaltzea. Galdera honek 2 puntu edo **2,5 puntu** balio du, gehienez, goiburuan adierazitakoaren arabera. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

Lehen aukerak beste hiru galdera ditu; haietan, enpresa-ekonomian ezagutza izatea edo oinarrizko teknikak jakitea balioesten da. Galdera horiek gehienez **2,5 puntu** edo **2 puntuko** balorazioa dute, goiburuan adierazitakoaren arabera. Teknika egokiak menderatzea nahiz lortutako emaitzak zuzen interpretatzea balioetsiko da.

Azkenik, lehen aukeran baliteke galdera bat egotea ekonomia-terminoen ezagutza eta haien esanahia adierazteko gaitasuna ebaluatzeko. Galdera horrek **1,5 puntu** balio du, gehienez. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

B AUKERA

Bigarren aukerak balantze-analisi bat du. Galdera honek **4 puntu** balio du, gehienez. Hauek balioetsiko dira: teknika egokiak menderatzea, emaitzen esanahi ekonomiko eta finantzarioa interpretatzea, eta, batez ere, lortutako informazioa oinarri hartuta enpresa-egoeraren diagnostikoa egitea eta, ratio sinpleen bidez, desorekak eta desdoitzeak gertatuko balira hautemateko gai izatea. Batez ere, ikaslea emaitzen esanahi ekonomikoa ulertzeko eta interpretatzeko gai izatea balioetsiko da. Akats aritmetikoen kasuan, lehentasuna eman behar zaio ikaslearen arrazoibidearen ebaluazioari, eta ez zenbakizko emaitzaren zuzentasunari.

Bigarren aukerak beste bi galdera ditu; haietan, enpresa-ekonomian ezagutza izatea edo oinarrizko teknikak jakitea balioesten da. Galdera horiek gehienez **2,5 puntu** edo **2 puntuko** balorazioa dute, goiburuan adierazitakoaren arabera.

Azkenik, bigarren aukerako galdera batean, ekonomia-terminoak ezagutzea eta haien esanahia adierazteko gaitasuna ebaluatzen dira. Galdera horrek gehienez **1,5 puntuko** balorazioa du. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

Kalifikatzeko irizpide gisa, alderdi hauek hartu behar dira kontuan, besteak beste: gai honetarako ezarritako gaitasunak ikasleak eskuratuak izatea, enpresaren

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

ekonomiako tekniken ezagutzari eta haiek aplikatzeko gaitasunari dagokionez; argudio ekonomikoak erabiltzea; ekonomia-terminoak jakitea; eta informazio ekonomiko-finantzarioa interpretatzen jakitea. Gaitasunen eskuratze-maila adierazi behar du kalifikazioak.

Oro har, galdera guztietarako, nahikoa izango da galdetzen zaionari bakarrik erantzutea ikasleak. Balorazio positiboa emango zaie haiei: argitasuna, laburtasuna, galderak zehaztasunez erantzutea, azalpena ordenatuta eta egituratuta ematea, erabiltzen den terminologia egokia izatea, prozedura eta baliabide grafikoak erabiltzea —eskemak, marrazkiak, grafikoak, eta abar—, eta galderei arrazoituta erantzutea.

Probetan gehienez 10 puntu lor daitezke; beraz, 0 eta 10 puntu bitarteko puntuazioa lortu ahal izango du ikasleak. Galderetan lortutako kalifikazioen batura izango da probaren azken kalifikazioa. Galdera bakoitzak bi atal edo gehiago izan ditzake; atal bakoitzaren gehienezko puntuazioa bakoitzaren goiburuan adierazten da.

Proba hauetan, ikasleak erakutsi behar du adimen-heldutasuna duela, enpresen oinarrizko arazo ekonomikoak identifikatzeko eta haiei buruz iritzia emateko abilezia duela eta garrantzi sozialeko fenomenoaren analisisian matematika-tresnak aplikatzen dakiela. Halaber, ematen zaion informazioa hautatzeko eta interpretatzeko gai izan behar du, enpresen jarduera ekonomikoaren ondorioz sortzen diren arazoak irizpide ekonomikoaren arabera analizatzen eta balioztatzen dituela egiaztatzeko.